

ΓΚΑΒΑΚΟΥ: Καλημέρα σας. Για να είμαι ειλικρινής, πριν συνθέσω την ομιλία μου προβληματίστηκα πάρα πολύ. Γιατί έπρεπε να έρθω να σας ενημερώσω για ένα έργο του υπουργείου Παιδείας, το οποίο είναι από τα μεγαλύτερα ευρωπαϊκά έργα που κάνει το υπουργείο μας σε σχέση με τη μεταρρύθμιση της παιδείας. Ως εκ τούτου, επειδή εσείς είστε οι πυρήνες που στηρίζετε τη γνώση και τη διάχυση της γνώσης, πρέπει να έχετε ενημερωθεί πάρα πολύ σωστά, και όσο γίνεται πιο λεπτομερειακά. Χαίρομαι γιατί είναι και εκπρόσωποι Βιβλιοθηκών των σχολείων εδώ, με τους οποίους θα είμαστε σε συνεργασία.

Κάτω λοιπόν απ' αυτόν τον προβληματισμό, θέλω να μου επιτρέψετε να σας κουράσω λιγάκι. Δεν θα είμαι σύντομη εγώ, θα είμαι πάρα πολύ αναλυτική, γιατί από δω και πέρα θα κληθούμε όλοι μαζί να δουλέψουμε γι' αυτό που λέγεται πληροφορία, γι' αυτό που λέγεται γνώση και γι' αυτό που λέγεται διαχείριση της πληροφορίας και της γνώσης. Λόγω του ότι μπαίνουμε σε καινούργιες εποχές, σε εντελώς καινούργια κανάλια διάχυσης της πληροφορίας και της γνώσης, όπως σας εξήγησα και πριν από λίγο, το έργο αυτό το οποίο επιτελείται αυτή τη στιγμή στο υπουργείο Παιδείας και με το οποίο θα είμαστε σε συνεργασία οπωσδήποτε, είναι τεράστιο.

Πριν αρχίσω λοιπόν την εισήγηση μου με θέμα *«Η Σχολική Βιβλιοθήκη στο πλαίσιο της αναβάθμισης της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης»*, θα ήθελα να σας πω δυο λόγια για το Γραφείο Σχολικών Βιβλιοθηκών του υπουργείου Παιδείας. Το Γραφείο Σχολικών Βιβλιοθηκών δημιουργήθηκε, έτσι όπως είναι σήμερα, το 1996 για να καλύψει έναν τομέα της σχολικής πραγματικότητας που πραγματικά απουσίαζε. Με την έναρξη της δράσης Σχολικές Βιβλιοθήκες του ΕΠΕΑΕΚ, επιτρέψτε μου να σας εξηγήσω λίγο για όσους δεν ξέρουν, ΕΠΕΑΕΚ είναι Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Επαγγελματικής Αρχειακής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Το Γραφείο Σχολικών Βιβλιοθηκών στελεχώθηκε από εξειδικευμένα άτομα που θα αναλάμβαναν το έργο της εφαρμογής και της ανάπτυξης της δράσης Σχολικές Βιβλιοθήκες.

Θα ήταν μεγάλη παράλειψη να μην αναφέρω ότι το έργο Σχολικές Βιβλιοθήκες της Δευτεροβάθμιας είναι ένα σύνθετο, απαιτητικό και δύσκολο έργο για το οποίο φυσικά εργάζονται όχι μόνο τα δύο άτομα του Γραφείου Σχολικών Βιβλιοθηκών, η κυρία Βακαλοπούλου κι εγώ, αλλά μια στρατιά αξιόλογων, εξειδικευμένων στελεχών, τόσο από το Υπουργείο Παιδείας, όσο από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, την ΜΟΔ (Μονάδα

Οικονομικής Διαχείρισης), το ΕΚΤ (Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης), το ΕΙΝ, τον ΟΣΚ, πέντε πανεπιστήμια, τρία ΤΕΙ και η συνεργασία μας προχωρά συνεχώς με πολλούς άλλους φορείς μέσα στην Ελλάδα, αλλά και έξω απ' αυτήν.

Με όλα αυτά θέλω να σας εξηγήσω ότι το Γραφείο Σχολικών Βιβλιοθηκών είναι ο κρικός και το συντονιστικό όργανο μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας, του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και όλων των φορέων υλοποίησης των Διευθύνσεων και Σχολείων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της χώρας που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Σχολικές Βιβλιοθήκες της Δευτεροβάθμιας. Συγχρόνως όμως συνεργαζόμαστε στενά με όλους τους φορείς του Υπουργείου Παιδείας, που εκπονούν προγράμματα που έχουν σχέση με την αναβάθμιση των σπουδών, την Ειδική Γραμματεία Βιβλιοθηκών και Αρχείων που εκπονεί ένα από τα πιο φιλόδοξα και απαιτητικά προγράμματα, όπως αυτό των Κινητών Βιβλιοθηκών, που στηρίζουν τα σχολεία, που δεν μπόρεσαν να ενταχθούν στο πρόγραμμα Σχολικές Βιβλιοθήκες, τη Διεύθυνση της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας, τις Δημόσιες Κεντρικές Βιβλιοθήκες, το ΕΚΕΒΙ και πολλούς άλλους φορείς.

Μέχρι το 1994 οι Σχολικές Βιβλιοθήκες και οι υπόλοιπες Βιβλιοθήκες γενικότερα στην Ελλάδα, δεν ακολούθησαν τους ρυθμούς ανάπτυξης των Βιβλιοθηκών των άλλων χωρών και δεν αποτέλεσαν υποστηρικτικούς μηχανισμούς, όπως ήταν αναγκαίο για την κοινωνική, επιστημονική και οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Η αντιμετώπιση από την πολιτεία έφθανε μόνο

στο επίπεδο της καλής θέλησης που κατέληγε πάντα σε μία μη ολοκληρωμένη θεσμική ρύθμιση. Στο επίπεδο της σχολικής μονάδας, πιστεύουμε ότι οι αλληπάλληλες θεσμικές ρυθμίσεις από το 1835 και οι πρωτοβουλίες φωτισμένων ανθρώπων, δεν πέτυχαν ποτέ την καθιέρωση και την αποτελεσματική λειτουργία της Σχολικής Βιβλιοθήκης για δύο βασικούς λόγους Πρώτον, γιατί δεν συνδέθηκε πραγματικά η Βιβλιοθήκη με τα εκπαιδευτικά προγράμματα και δεύτερον γιατί δεν εξασφαλίστηκε η σωστή λειτουργία της Βιβλιοθήκης με την αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή και εξοπλισμό και την αποκλειστική απασχόληση ειδικευμένου προσωπικού.

Σύμφωνα με την καταγεγραμμένη διεθνή εμπειρία, η Σχολική Βιβλιοθήκη στον αναπτυσσόμενο κόσμο έχει αναγνωριστεί και καθιερωθεί, από τις αρχές του 20ού αιώνα και

οι ρυθμοί εξέλιξης της ακολουθούν και επηρεάζουν ταυτόχρονα τους ρυθμούς ανάπτυξης του κοινωνικού, του τεχνολογικού και οικονομικού τομέα. Σήμερα οι Σχολικές Βιβλιοθήκες αλλάζουν το όνομα τους και ονομάζονται πότε Κέντρα Μορφωτικών Μέσων και πότε Κέντρα Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης, αποδίδοντας με το όνομα τους το νέο τους ρόλο και σκοπό και δηλώνοντας ταυτόχρονα τα μέσα και τον τρόπο για την επίτευξη τους.

Το προσωπικό των Βιβλιοθηκών, αποτελούμενο από επαγγελματίες βιβλιοθηκάρους ή από εκπαιδευτικούς με ειδίκευση αντίστοιχα στα παιδαγωγικά και τη βιβλιοθηκονομία κατέχει ισότιμη με το εκπαιδευτικό προσωπικό θέση και συνεργάζεται για τον από κοινού σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Στην Ελλάδα οι Βιβλιοθήκες που περιβάλλουν τα σχολεία και τις δραστηριότητες τους, δηλαδή οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες, οι Δημοτικές, οι Παιδικές, οι Πολιτιστικές, είναι στο μεγαλύτερο αριθμό ανεπαρκείς και από την άποψη των συλλογών τους και από την άποψη του προσωπικού τους. Οι υπηρεσίες τους περιορίζονται σε εγκυκλοπαιδικές πληροφορίες και στο δανεισμό λογοτεχνικών βιβλίων πλην μικρού αριθμού, που αποτελούν φτωχινά παραδείγματα για τον ελλαδικό χώρο, στο πρόγραμμα υποστήριξης των αναγκών της σχολικής κοινότητας, όπου προϋποθέτει εκσυγχρονισμό της οργάνωσής τους αύξηση και εκπαίδευση του προσωπικού τους, ανάπτυξη των συλλογών τους, προς την κατεύθυνση των αναγκών των εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Για την καθιέρωση αποτελεσματικής συνεργασίας με τα σχολεία, είναι απαραίτητες θεσμικές ρυθμίσεις. Τα χρήματα τα οποία έχουν εξασφαλιστεί από το Β' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, το οποίο τελειώνει τον Ιούνιο του 2000 και μπαίνουμε στο Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, είναι λίγα σε σχέση με τον αριθμό των σχολείων και τις ανάγκες τους, είναι όμως αρκετά και παρέχουν μία μοναδική ίσως ευκαιρία για ένα σημαντικό ξεκίνημα. Η ελληνική κοινωνία εμφανίζεται αρκετά ευαισθητοποιημένη σε σχέση με την ανάγκη για αναβάθμιση της εκπαίδευσης, και η Τοπική Αυτοδιοίκηση συχνά πρόθυμη να συνδράμει ή να αναλάβει πρωτοβουλίες. Πιστεύουμε, ότι οι συνθήκες είναι θετικές και οι ανάγκες για άμεση αξιοποίηση του προγράμματος Σχολικές Βιβλιοθήκες επιτακτικές.

Με βάση τα παραπάνω δεδομένα, τον προβληματισμό, τις παρατηρήσεις και τα συμπεράσματα διαμορφώθηκε και ολοκληρώθηκε η μελέτη και η τελική πρόταση για τη

σταδιακή πραγματοποίηση του προγράμματος δημιουργίας των 500 Σχολικών Βιβλιοθηκών. Το μοντέλο Σχολικών Βιβλιοθηκών προσδιορίστηκε ευθύς εξ αρχής, όπως αυτό υπαγορεύεται από τις διεθνείς συγκυρίες, τις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας και τις προοπτικές για την ανάπτυξη της. Το έργο θα υλοποιηθεί με τη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών πληροφορικής και σύμφωνα με τα διεθνή βιβλιοθηκονομικά πρότυπα.

Η ραγδαία ανάπτυξη των επιστημών και της τεχνολογίας, η κατά γεωμετρική πρόοδο αύξηση της εκδοτικής παραγωγής, η ανάπτυξη των ηλεκτρονικών δικτύων και η μεταφορά μέσω αυτών, ψηφιοποιημένων κειμένων, εικόνων και ήχου, έχουν αλλάξει ριζικά το κοινωνικό τοπίο. Τα νέα δεδομένα απαιτούν για την κατάκτηση της γνώσης την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα και η διδακτική ως μέθοδος, αλλάζουν σύμφωνα με τις σημερινές ανάγκες και προσαρμόζονται σύμφωνα με τις αλλαγές της κοινωνικής συμπεριφοράς.

Ο εκπαιδευτικός του σήμερα και του αύριο, δεν διδάσκει τη γνώση, μαθαίνει στο παιδί τη μέθοδο: για την προσέγγιση και την κατάκτηση της γνώσης. Ο μαθητής ασκείται από πολύ νωρίς στον τρόπο αναζήτησης της σωστής πληροφορίας και στον τρόπο της αξιοποίησης της. Η Σχολική Βιβλιοθήκη με την κατάλληλη συλλογή και το σωστό τρόπο οργάνωσης της, παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στο σύγχρονο σχολείο. Βρίσκεται μέσα στο σχολείο και διαθέτει χώρο κατάλληλο, εξοπλισμένο και οργανωμένο. Η πρόσβαση σ αυτόν είναι ελεύθερη για όλα τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας, και οι αισθητικές προδιαγραφές επηρεάζουν την προσέλευση και την παραμονή των αναγνωστών.

Ανάμεσα στις σχετικές προτάσεις προς αυτή την κατεύθυνση, επισημαίνονται: Η διεύρυνση της έννοιας και του ρόλου του βιβλίου προς την κατεύθυνση της μόρφωσης και όχι μόνο της συσσωρευτικής ενημέρωσης. Η επιλογή περισσότερων του ενός βιβλίων, ανάμεσα στα οποία θα επιλέγεται ένα, ενώ τα άλλα θα αξιοποιούνται επιπροσθέτως και προς σύγκριση. Κύρια επισημαίνεται η ανάγκη λειτουργίας Βιβλιοθήκης στα σχολεία, όχι μόνο προς δανεισμό, αλλά και ως λειτουργικά μορφωτικού χώρου, όπου ο μαθητής μόνος ή καθοδηγούμενος, θα εργάζεται συνθετικά και δημιουργικά. Οι συνθετικές εργασίες που έχουν σκοπό την άσκηση της κριτικής σκέψης, και την ερευνητική σκέψη

είναι ο κατ' εξοχήν τομέας όπου η Σχολική Βιβλιοθήκη μπορεί και πρέπει να βοηθήσει αποτελεσματικά.

Ανάμεσα στις δυσκολίες που θα συναντήσει μια τέτοια μεταρρυθμιστική προσπάθεια, οφείλουμε κατ' αρχήν να συμπεριλάβουμε εκείνες που προκύπτουν από ένα περιοριστικό και άκαμπτο αναλυτικό πρόγραμμα, το οποίο πρέπει να καλυφθεί στο σύνολο του κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους, έστω και αν οι ώρες που διατίθενται τελικά για την πραγμάτωση του είναι ανεπαρκείς στον αγώνα δρόμου να καλυφθεί η ύλη με αρνητικές συνέπειες σε ό τι αφορά τη δυνατότητα ν' αφιερωθεί διδακτικός χρόνος στην αξιοποίηση και άλλων πηγών γνώσης...

(ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΣΕΤΑΣ)

ΓΚΑΒΑΚΟΥ: ώστε να ανατραπούν νοοτροπίες και στερεότυπα που κρατούν την εκπαίδευση μας καθηλωμένη σε παρωχημένες παιδαγωγικές πρακτικές. Εάν αυτά τα προβλήματα δεν αντιμετωπιστούν έγκαιρα απ όλους μας και αποτελεσματικά, ενδέχεται να ιδρύνονται Σχολικές Βιβλιοθήκες στα σχολεία της χώρας, αλλά να παραμένουν χώροι νεκροί και αναξιοποίητοι, που δεν θα επηρεάσουν ουσιαστικά το εκπαιδευτικό αποτέλεσμα των σχολείων μας. Αν δεν συμπράξουμε όλοι μας, πολιτεία, φορείς, εκπαιδευτικοί, γονείς και κοινωνία προς αυτή την κατεύθυνση θα είμαστε άξιοι μίας μοίρας, που θα απέχει πολύ από την πρόοδο, τη γνώση και την απελευθέρωση του πνεύματος προς τους ανοιχτούς ορίζοντες της τρίτης χιλιετίας.

Στη συνέχεια θα σας παρουσιάσω την εικόνα των Σχολικών Βιβλιοθηκών, όπως διαγράφεται πιο κάτω. Στην Ευρώπη και τη Βόρεια Αμερική, Σχολικές Βιβλιοθήκες λειτουργούσαν από την αρχή του αιώνα, επομένως εμείς είμαστε έναν αιώνα πίσω στο θέμα των Σχολικών Βιβλιοθηκών. Αρχικά είχαν στόχο να προσφέρουν στους μαθητές έναν χώρο μελέτης με κατ' εξοχήν έντυπο υλικό κυρίως ψυχαγωγικού περιεχομένου. Από τη δεκαετία όμως του 70 περίπου, οι παραδοσιακές αυτές Βιβλιοθήκες έχουν εξελιχθεί σε κέντρα υποστήριξης αυτόνομης μάθησης, μέσα από μια ποικιλία εκπαιδευτικών μέσων, όπως διαφάνειες, audio και video κασέτες, προγράμματα υπολογιστών, καθώς και εξοπλισμό και χώρο για την αξιοποίηση των μέσων αυτών.

Οι όροι που χρησιμοποιούνται σε αντικατάσταση του όρου Σχολική Βιβλιοθήκη, είναι Κέντρα Μορφωτικών Μέσων στον αγγλόφωνο κόσμο και Κέντρα Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης στις γαλλόφωνες περιοχές. Οι όροι αυτοί αποδίδουν από τη μια πλευρά

τον κεντρικό ρόλο που κατέχουν στο σχολείο και τα εκπαιδευτικά προγράμματα, και από την άλλη την ποικιλία των μέσων που διαθέτουν. Η εξέλιξη αυτή συμπίπτει με τη ραγδαία ανάπτυξη της γνώσης και της τεχνολογίας, αλλά και με τη στροφή από τον παραδοσιακό τρόπο διδασκαλίας, με τα ενιαία υποχρεωτικά αναλυτικά προγράμματα, τις εξετάσεις βάσει συγκεκριμένων σχολικών εγχειριδίων προς εκπαιδευτικά συστήματα μη καθοδηγητικά., όπου ο μαθητής καλείται να εντοπίσει, να κατανοήσει και να αξιοποιήσει τη διαθέσιμη γνώση και όχι να την αποστηθίσει

Η στροφή αυτή στους σκοπούς και τις μεθόδους της διδασκαλίας, επηρεάστηκε σε μεγάλο βαθμό από την εξέλιξη της παιδαγωγικής σκέψης, που έδειξε ότι ο μαθητής μαθαίνει ευκολότερα και συγκρατεί περισσότερα, όταν διατυπώνει τα δικά του προβλήματα, διαλέγει τις πηγές του και καθορίζει τις διαδικασίες που θ' ακολουθήσει. Ενδεικτικά αναφέρονται εμπειρίες από χώρες, όπως προκύπτουν από τις σχετικές εκθέσεις των αντίστοιχων Υπουργείων Παιδείας.

Στο καναδικό εκπαιδευτικό σύστημα, σκοπός της Σχολικής Βιβλιοθήκης κέντρων, είναι να βοηθήσουν το μαθητή να γίνει ένας υπεύθυνος πολίτης, ικανός να παίρνει αποφάσεις βασισμένες σε ολοκληρωμένη πληροφόρηση. Για την επίτευξη του σκοπού, βιβλιοθηκάριοι και εκπαιδευτικοί, ως ισότιμοι συνεργάτες, σχεδιάζουν και εφαρμόζουν εκπαιδευτικά προγράμματα που στοχεύουν στο να διδάξουν στους μαθητές τις απαραίτητες δεξιότητες που πρέπει να έχουν, ώστε να μπορούν να εντοπίζουν, να αξιολογούν, να οργανώνουν και να παρουσιάζουν πληροφορίες από ένα ευρύ φάσμα πηγών. Τα μέσα για την επίτευξη των στόχων Σχολικής Βιβλιοθήκης είναι η συλλογή της που υποστηρίζει και εμπλουτίζει το αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου, η καλή οργάνωση της, αλλά περισσότερο απ' όλα ένα πρόγραμμα συνεργασίας εκπαιδευτικών και Βιβλιοθήκης, ώστε τα μέσα της Βιβλιοθήκης να αξιοποιούνται πλήρως στην κάθε διδακτική ενότητα του αναλυτικού προγράμματος.

Όσο πλούσια κι αν είναι η Σχολική Βιβλιοθήκη σε υλικό, κινδυνεύει να μείνει στην περιφέρεια του εκπαιδευτικού προγράμματος, ή και στο περιθώριο, αν δεν είναι αναπόσπαστο μέρος του εκπαιδευτικού προγράμματος. Στη Γαλλία η Σχολική Βιβλιοθήκη θεωρείται ο χώρος όπου ο μαθητής μαθαίνει πώς να μαθαίνει. Από το 1994 στη Γαλλία υπάρχει Σχολική Βιβλιοθήκη σε κάθε σχολείο της Μέσης Εκπαίδευσης, που ονομάζεται Κέντρο Τεκμηρίωσης και

Πληροφόρησης. Στόχος τους είναι να εξοικειώσουν τους μαθητές με τη μεθοδολογία της έρευνας. Τα Κέντρα αυτά απορροφούν το 10% περίπου του προϋπολογισμού δαπανών για τη λειτουργία του σχολείου στο οποίο ανήκουν. Στο Ηνωμένο Βασίλειο τα περισσότερα σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης διαθέτουν Βιβλιοθήκη. Το 1991 στο 14% των σχολείων αυτών, ο υπεύθυνος της Σχολικής Βιβλιοθήκης ήταν βιβλιοθηκάριος με μεταπτυχιακές σπουδές. Στις περιπτώσεις σχολείων που δεν διαθέτουν επαγγελματία βιβλιοθηκονόμο, τη θέση αυτή καλύπτει κάποιος κατάλληλα εκπαιδευμένος εκπαιδευτικός.

Ο ρόλος της Σχολικής Βιβλιοθήκης στην εκπαιδευτική διαδικασία καθώς και οι λειτουργίες της Σχολικής Βιβλιοθήκης, έχουν καθοριστεί από τη Βρετανική Ένωση Βιβλιοθηκών, στις σχετικές οδηγίες που έχουν εκδοθεί. Μεταξύ των άλλων αρμοδιοτήτων και υπευθυνοτήτων του σχολικού βιβλιοθηκονόμου, περιλαμβάνονται και οι εξής: Συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς του συγκεκριμένου σχολείου, για την ανάπτυξη και την αξιολόγηση των δεξιοτήτων των μαθητών, στην απόκτηση γνώσεων σε όλο το εύρος του αναλυτικού προγράμματος. Μεγιστοποίηση της αποτελεσματικής χρήσης των μέσων της Βιβλιοθήκης. Διάθεση μεγάλου εύρους εκπαιδευτικού υλικού στους μαθητές είτε για ατομική χρήση ή για ομαδικά, είτε σε σχολείο είτε εκτός αυτού. Συλλογή κάθε είδους χρησιμων πληροφοριών και προώθηση - διάθεση τους στους εκπαιδευτικούς για την κάλυψη των επαγγελματικών τους αναγκών. Παροχή συμβουλών για την επιλογή του καταλληλότερου εκπαιδευτικού υλικού, και καλλιέργεια της φιλομάθειας από μικρή ηλικία.

Στην Ολλανδία δεν υπάρχει συγκεκριμένη νομοθεσία για τη λειτουργία των Σχολικών Βιβλιοθηκών, οι όροι όμως απασχόλησης του σχολικού βιβλιοθηκάριου, είναι σαφώς καθορισμένοι. Έτσι ο σχολικός βιβλιοθηκάριος μπορεί να είναι επαγγελματίας βιβλιοθηκάριος, εκπαιδευτικός ή και άλλος πλήρους ή μερικής απασχόλησης, ή εθελοντής. Σκοπός των Σχολικών Βιβλιοθηκών είναι η υποστήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Για το λόγο αυτό διαθέτουν εποπτικά μέσα καθώς και ειδικό υλικό για την υποστήριξη της εκτέλεσης συγκεκριμένων εργασιών που ανατίθενται στους μαθητές. Αρχίζοντας από το εκπαιδευτικό έτος 93-94. όλα τα είδη της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης θ' αρχίζουν με μία περίοδο βασικής εκπαίδευσης για μαθητές ηλικίας 12-15 ετών. Η εισαγωγή της βασικής

αυτής εκπαίδευσης περιλαμβάνει την έννοια βιβλιογραφικής έρευνας, η μεθοδολογία της οποίας διδάσκεται στους μαθητές.

Στην Ιταλία, κάθε σχολείο διαθέτει Σχολική Βιβλιοθήκη για μαθητές και εκπαιδευτικούς. Η χρήση τους προτείνεται στα αναλυτικά προγράμματα όλων των βαθμίδων. Ο τρόπος λειτουργίας των Σχολικών Βιβλιοθηκών στην Ιταλία καθορίζεται από το Σχολικό Συμβούλιο, που αποτελείται από εκπαιδευτικούς, διοικητικούς υπαλλήλους, γονείς και μαθητές. Υπεύθυνος για τη λειτουργία τους είναι εκπαιδευτικός που αφιερώνει όλο το χρόνο του αποκλειστικά στη Βιβλιοθήκη.

Τώρα θα σας αναπτύξω το στρατηγικό σχεδιασμό του ελληνικού μοντέλου της Σχολικής Βιβλιοθήκης, έτσι όπως το οραματίστηκε το υπουργείο Παιδείας και οργάνωσε το πρόγραμμα Σχολικές Βιβλιοθήκες της Δευτεροβάθμιας. Ήδη ιδρύονται σε σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης 500 Σχολικές Βιβλιοθήκες, μιλάμε για όλο τον ελλαδικό χώρο. Οι πρώτες 50 αποτελούν το μοντέλο βάσει του οποίου θα συνεχιστεί το πρόγραμμα και στις υπόλοιπες 450 Σχολικές Βιβλιοθήκες. Οι Βιβλιοθήκες αυτές λειτουργούν σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα οργάνωσης Σχολικών Βιβλιοθηκών, και εξοπλίζονται με αρχική βασική συλλογή έντυπου και μη έντυπου υλικού, που περιλαμβάνει ανάλογα με το μέγεθος και το μαθητικό δυναμικό, από 3.000-5.500 τίτλους βιβλίων κατανεμημένους κατά θεματική ενότητα, σύμφωνα με τα διεθνή βιβλιογραφικά δεδομένα

Η συλλογή έντυπου υλικού, εμπλουτίζεται και από μη έντυπο υλικό, όπως δίσκους, κασέτες ήχου, βιντεοταινίες, cd, cd-roms, και άλλο οπτικοακουστικό υλικό, δεδομένου ότι αλλάζουν ακόμη και αυτά. Τώρα έχουμε τα dvd και όλα τα μέσα τα οποία ήδη από τη δημιουργία της βασικής συλλογής Μέχρι τώρα, έχουμε αποκλίσεις, αλλαγές, μέσα στα μέσα της τεχνολογίας.

Στο χώρο της Βιβλιοθήκης υπάρχουν Η/Υ συνδεδεμένοι με το διαδίκτυο και εφοδιασμένοι με ειδικό πρόγραμμα, το ΑΒΕΚΤ. βιβλιοθηκονομικού περιεχομένου Το γεγονός αυτό καθιστά τη χρήση της Βιβλιοθήκης ελκυστική προς τους νέους, αλλά συγχρόνως παρέχει τη δυνατότητα στους ίδιους αλλά και στους εκπαιδευτικούς να αντλούν πληροφορίες και για τα υπόλοιπα έργα και δράσεις που αφορούν τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, όπως τα έργα ΣΕΠ (Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού), Περιβαλλοντικής, Αγωγής Υγείας, αλλά και ιδιαίτερα το πρόγραμμα

«Οδύσσεια», έχει σχέση με τη δικτύωση των σχολείων, και με τις νέες τεχνολογίες, το πρόγραμμα Edu-net που δικτυώνει σε πρώτη φάση 1600 σχολικές μονάδες, 180 απ' τις οποίες θα είναι σχολικές Βιβλιοθήκες, θα έχουν δίκτυο μεταξύ τους, και επίσης το δίκτυο αυτό θα είναι σε επίπεδο Υπουργείου Παιδείας Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και διαφόρων άλλων κέντρων.

Ενδεικτικά σας αναφέρω αυτό το παράδειγμα διαδικτύωσης με το πρόγραμμα Edu-net που προβλέπει σύνδεση 1.600 σχολικών μονάδων ανά τη χώρα, εκ των οποίων τα 180 περιλαμβάνουν Σχολικές Βιβλιοθήκες. Οι 50 πρώτες Σχολικές Βιβλιοθήκες ήδη έχουν στελεχωθεί από βιβλιοθηκονόμους, οι οποίοι εκπαιδεύτηκαν με σεμινάρια ειδικά σε θέματα εκπαιδευτικού περιεχομένου, καθώς και στη χρήση του εξειδικευμένου λογισμικού του ΑΒΕΚΤ που θα χρησιμοποιούν για την οργάνωση και διακίνηση της Βιβλιοθήκης Η θητεία όμως των βιβλιοθηκονόμων αυτών θα λήξει με τό τέλος του ΕΠΕΑΕΚ. σε πρώτη φάση τον Ιούνιο του 2000. η προοπτική είναι να επαναπροσληφθούν μέχρι το τέλος του ΕΠΕΑΕΚ, και ξέρουμε όλοι πια ότι το 2006 τελειώνουν όλα τα έργα του ΕΠΕΑΕΚ για την Ελλάδα και όλα τα έργα πια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από κει και πέρα πια πρέπει να πετάξουμε με δικά μας φτερά και με δικούς μας προϋπολογισμούς και βιοσιμότητες.

Από κει και πέρα θα πρέπει να βρεθούν άλλες λύσεις έστω και μεταβατικές, μέχρι την οριστική ψήφιση σχετικού Προεδρικού Διατάγματος που θα κατοχυρώνει τις θέσεις των σχολικών βιβλιοθηκονόμων υπευθύνων για τις Σχολικές Βιβλιοθήκες, μέσω ΑΣΕΠ Αυτόν τον καιρό στόχος του Υπουργείου Παιδείας είναι η αναμόρφωση του άρθρου 43, περί Σχολικών Βιβλιοθηκών του νόμου 1566/85 . γι' αυτό το σκοπό έχει ήδη αρχίσει προεργασία για την τροπολογία του άρθρου 43 και τον γενικότερο εκσυγχρονισμό του. Οι προσπάθειες συνίστανται σε ορισμό προπαρασκευαστικής επιτροπής, αποτελούμενης από στελέχη του Υπουργείου Παιδείας, εκπροσώπους Α/βάθμιας, Β/βάθμιας Εκπαίδευσης, εκπροσώπους βιβλιοθηκονόμων και εμπειρογνώμονες οι οποίοι θα αναλύσουν τα μέχρι τώρα δεδομένα, θα συνυπολογίσουν την εμπειρία από την οργάνωση των Σχολικών Βιβλιοθηκών και τις ανάγκες λειτουργίας των, όπως αυτές έχουν προκύψει και αφού σχηματίσουν τις προτάσεις τους, θα τις υποβάλλουν στην αρμόδια νομική επιτροπή, ώστε να πάρουν τη μορφή τροπολογίας του νόμου 1566/85 συγκεκριμένα του άρθρου 43, για να οδεύσουν προς τη Βουλή.

Συγχρόνως βρισκόμαστε και στη φάση προετοιμασίας του Προεδρικού Διατάγματος βάσει του οποίου θα μπορούν να δημιουργούνται οργανικές θέσεις βιβλιοθηκονόμων, υπευθύνων για τις Σχολικές Βιβλιοθήκες οι οποίες ιδρύονται στις σχολικές μονάδες. Ας αφήσουμε όμως τα διαδικαστικά και ας προσπαθήσουμε να περιγράψουμε τον τρόπο της λειτουργίας της Σχολικής Βιβλιοθήκης. Η Σχολική Βιβλιοθήκη λειτουργεί μέσα στη σχολική μονάδα και αποτελεί πλέον αναπόσπαστο μέρος, τόσο της εκπαιδευτικής κοινότητας, όσο και του εκπαιδευτικού συστήματος. Στόχος και όραμα του υπουργείου, αλλά και όλων όσων έλαβαν μέρος στο στρατηγικό σχεδιασμό του προγράμματος Σχολικές Βιβλιοθήκες του ΕΠΕΑΕΚ.

Κ, είναι όχι να δημιουργήσουμε πολυτελή κέντρα δανεισμού βιβλίων, αλλά να εκπαιδεύσουμε χρήστες των Σχολικών Βιβλιοθηκών στον τρόπο απόκτησης της πληροφορίας και στη σωστή διαχείριση της γνώσης μέσα από τα εκπαιδευτικά συστήματα

Ζούμε σε μια εποχή όπου οι κάθε είδους πληροφορίες μας κατακλύζουν από παντού. Σ' αυτή την πρόκληση της εποχής μας, είναι πολύ δύσκολο να διαχειριστούμε όλον αυτό τον όγκο των πληροφοριών, που οδηγούν από την έρευνα στη γνώση και την κριτική ανάλυση και σκέψη. Έτσι ο πρώτος στόχος της Σχολικής Βιβλιοθήκης και του υπευθύνου αυτής, είναι να μπορέσει να εκπαιδεύσει τους χρήστες της στον τρόπο αναζήτησης στοιχείων και την αξιοποίηση τους στην έρευνα που κάνουν μέχρι να φτάσουν να εντάξουμε αυτές τις πληροφορίες και να τις μετατρέψουν σε γνώση. Ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που έχει ν' αντιμετωπίσει η Σχολική Βιβλιοθήκη, είναι η ύπαρξη στο εκπαιδευτικό σύστημα του ενός μόνο βιβλίου στην εκπαιδευτική πραγματικότητα. Αυτό το ένα σχολικό εγχειρίδιο είναι το μέσο με το οποίο ο μαθητής πειθαναγκαστικά αναπτύσσει σχέση με τη γνώση και το εκπαιδευτικό σύστημα.

Έτσι όπως αναφέρει και ο κ. Καργάκος, το βιβλίο στο τέλος της σχολικής χρονιάς θεωρείται άχρηστο, γι' αυτό πετιέται ή καίγεται. Δεν φυλάσσεται όπως γινόταν παλιότερα αλλά και στο πρόσφατο παρελθόν. Οι περισσότεροι μαθητές νιώθουν την ανάγκη να το πετάξουν, όπως οι στρατιώτες επιθυμούν ν' αποβάλλουν τη στρατιωτική στολή και κυρίως τη στολή αγγαρείας. Οι μαθητές καίγοντας τα βιβλία νομίζουν ότι καίνε το δικό τους σταυρό του μαρτυρίου. Εκδικούνται για όλη την ψυχική πίεση που υπέστησαν στη διάρκεια της σχολικής χρονιάς. Εκδικούνται για τον καταναγκασμό να αποστηθίσουν μέσα

από τα βιβλία αυτά, πράγματα που συχνά δεν κατανοούν, που δεν τους ενδιαφέρουν και με τα οποία σε πολλά διαφωνούν ή είναι ξεπερασμένα.

Τα Ελληνόπουλα φθάνουν στην Γ' Λυκείου και αγνοούν βασικούς επιστημονικούς όρους, επειδή είναι εκτός ύλης. Από την άλλη μεριά το σύστημα υποχρεώνει τους καθηγητές να εξετάσουν αυτά που λέει το βιβλίο Είναι ενδεικτικό ότι στις οδηγίες που δίνει η ΚΕΓΕ (Κεντρική Επιτροπή Γενικών Εξετάσεων), προς τους διορθωτές, ορίζεται το σωστό με τον αριθμό της σελίδας, τον αριθμό της γραμμής, την αρχική και την καταληκτική λέξη. Έτσι ο μαθητής πρέπει να εργαστεί σαν να λύνει σταυρόλεξο. Να θυμηθεί τη σελίδα, τη φράση, τη συγκεκριμένη λέξη και να γράψει. Αυτή τη νοοτροπία έχουμε ν'

"αντιμετωπίσουμε και να παρακάμψουμε και αυτή τη νοοτροπία έχουμε να παλέψουμε με το σχεδιασμό και τη δημιουργία του έργου των Σχολικών Βιβλιοθηκών

Η Σχολική Βιβλιοθήκη παρέχει πληροφόρηση και ιδέες που είναι θεμελιώδεις για να λειτουργεί κανείς πετυχημένα στη σημερινή κοινωνία, που βασίζεται στις πληροφορίες και στη γνώση. Η θέληση του Υπ. Παιδείας να αναβαθμίσει τις σπουδές του Έλληνα μαθητή, του αυριανού πολίτη, με την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, όπως αυτή έχει σχεδιαστεί και εφαρμόζεται, δημιουργεί καινοτόμα προγράμματα, που πολλές φορές θίγουν τα κατεστημένα και την κατεστημένη νοοτροπία και που για την πραγμάτωση τους χρειάζεται να δουλέψουμε όλοι πολύ περισσότερο. Με συλλογικό πνεύμα, με στρατηγικό σχεδιασμό, αποβάλλοντας τις παλιές νοοτροπίες και αναλαμβάνοντας ο καθένας τις ευθύνες που του αναλογούν.

Μέσα σ' αυτή την πραγματικότητα, τον πιο σπουδαίο ρόλο παίζει και ο εκπαιδευτικός, που σηκώνει το βάρος της εφαρμογής των καινοτόμων μέτρων και γεφυρώνει τη θεωρία του στρατηγικού σχεδιασμού, με την εφαρμογή στην πράξη της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης. Μέσα στα πλαίσια αυτά. ο εκπαιδευτικός καλείται πρώτα απ' όλα να μαθητεύσει και να κατανοήσει τις εκπαιδευτικές αλλαγές κι έπειτα να βρει τρόπους και μέσα ν' αφομοιώσει στην εκπαιδευτική πράξη και να εντάξει το σύγχρονο προσανατολισμό της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης Ένα μέσο, ένα εργαλείο που θα τον βοηθήσει σ' αυτή την προσπάθεια, είναι η δημιουργία και η λειτουργία μέσα στο σχολικό

περιβάλλον της Σχολικής Βιβλιοθήκης. Κι εδώ διαφαίνεται η τεράστια σημασία της λειτουργίας της Σχολικής Βιβλιοθήκης, μέσα στην εκπαιδευτική κοινότητα.

Οι ευθύνες που επωμίζονται οι υπεύθυνοι της λειτουργίας της Σχολικής Βιβλιοθήκης είναι τεράστιας σημασίας για την αναβάθμιση των σπουδών, αλλά και της εκπαιδευτικής νοοτροπίας. Έτσι, λοιπόν, ο ρόλος του υπευθύνου της Σχολικής Βιβλιοθήκης είναι πολυσήμαντος και καθοριστικός. Η σύγχρονη Σχολική Βιβλιοθήκη ή Κέντρο Τεκμηρίωσης, είναι ένας καινούργιος κόσμος.

όπου για να εισχωρήσει ο εκπαιδευτικός, ο μαθητής και γενικότερα ο μελετητής, πρέπει πρώτα να εξοικειωθεί στον τρόπο χρήσης της. Θα επιμείνω πάρα πολύ σ αυτό, γιατί εμείς τις Σχολικές Βιβλιοθήκες γι' αυτό τις δημιουργούμε και γι' αυτό επιμένουμε τόσο πολύ. Εκπαιδεύουμε χρήστες. Είναι αυτά τα άτομα που θα μπουνε μετά στις δικές σας, στις Δημόσιες, στις Δημοτικές, στις Πολιτιστικές, οποιοδήποτε είδος Βιβλιοθήκης και θα ξέρουν να λειτουργήσουν.

Πρώτα απ' όλα δεν θα έχουν το σύνδρομο που, εγώ το είχα, το ομολογώ, ντρεπόμουν να μπω σε Βιβλιοθήκη, δεν είχα εκπαιδευτεί, δεν ήξερα πώς θα πάω να ζητήσω μια πληροφορία. Θα είναι εκπαιδευμένοι, θα ξέρουν τουλάχιστον ότι θα διαβούν το κατώφλι της Βιβλιοθήκης και θα πάνε να βρουν τον ειδικό και θα του πουν βοήθησε με θέλω να βρω αυτά. Πράγμα που μέχρι τώρα, κάποιες γενιές δεν το κάνανε, επομένως πρέπει τα παιδιά να μάθουν να το κάνουν, γιατί αλλιώς θ' αφήσουμε ελεύθερο μόνο το πεδίο του Internet, που ξέρουμε πάρα πολύ καλά ότι είναι παγίδα, διότι έχει τα καλά του αλλά έχει και τα κακά του. Επομένως πρέπει να κατευθύνουμε τα παιδιά, που μεθαύριο θα είναι πολίτες, πώς θα βρουν την πληροφορία, πώς θα κλιμακώσουν την έρευνα τους, και πώς θα περάσουν το κατώφλι της αναζήτησης της πληροφορίας στο σωστό δρόμο, που είναι η Βιβλιοθήκη. Θα αντλήσουν μεν στοιχεία από το Internet και από δω κι από κει, αλλά θα πάνε εκεί που πρέπει να πάνε να κάνουν τη σωστή έρευνα, γιατί αλίμονο μας αν μέσα σε λίγα χρόνια οι έρευνες γίνονται μόνο μέσω του διαδικτύου. Αλίμονο μας, γιατί εκεί είναι πολύ εύκολο να περάσουν πρακτικές και πολιτικές που όλοι ξέρουμε, υποψιαζόμαστε ή φοβόμαστε.

Εδώ επομένως, ο ρόλος του υπευθύνου είναι καθοριστικός. Ο υπεύθυνος Σχολικής Βιβλιοθήκης είτε είναι βιβλιοθηκονόμος, είτε εκπαιδευμένος εκπαιδευτικός σε πλήρη συνεργασία με τη Διεύθυνση του σχολείου, το φορέα υλοποίησης και τη συνεχή

αρωγή του Γραφείου Σχολικών Βιβλιοθηκών, θ' αναλάβει να οργανώσει την εκπαίδευση των χρηστών της Σχολικής Βιβλιοθήκης, βήμα βήμα, ώρα με την ώρα. μήνα με το μήνα, χρόνο με

το χρόνο, έως ότου μία καινούργια στρατιά εκπαιδευμένων τόσο εκπαιδευτικών όσο και μαθητών, θα αποτελέσουν τον πυρήνα των σύγχρονων χρηστών των Σχολικών Βιβλιοθηκών. Και αυτό είναι το αρχικό όραμα και ο προγραμματισμός της δράσης Σχολικές Βιβλιοθήκες. Καμία καινοτόμος σύλληψη, καμία μεταρρύθμιση δεν είναι εύκολο να επιτύχει, αν δεν εκπαιδεύσει τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές συγχρόνως, στο σύγχρονο τρόπο απόκτησης γνώσης.

Στις μέρες μας. η ροή των πληροφοριών και της γνώσης είναι τόσο τεράστια που το μόνο που μας μένει είναι να μαθαίνουμε με ποιον τρόπο πρέπει να μαθαίνουμε. Το ερώτημα λοιπόν που απορρέει από όλα αυτά που ανέφερα προηγουμένα, είναι: Ποίος είναι ουσιαστικά ο ρόλος του υπεύθυνου της Σχολικής Βιβλιοθήκης και πώς είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί; Ας πάρουμε λοιπόν τα πράγματα με τη σειρά. Ο υπεύθυνος Σχολικής Βιβλιοθήκης, από τη στιγμή που θα επιλεγεί, εκπαιδεύεται και ενημερώνεται διεξοδικά σε ειδικά σεμινάρια επιμόρφωσης που υλοποιούν οι φορείς υλοποίησης του έργου, υπό την εποπτεία και του υπουργείου Παιδείας.

Τοποθετούμενοι στις θέσεις τους, πρώτ' απ' όλα συνεργάζονται στενά με τη Δ/νση του σχολείου που ανήκουν και στην αρχή της σχολικής χρονιάς, μαζί με το σύλλογο των καθηγητών του σχολείου, ορίζουν έναν εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας της Σχολικής Βιβλιοθήκης, όπως αυτός σκιαγραφείται απ τις οδηγίες που θα έχουν πάρει από την επιμόρφωση. Στη συνέχεια ο υπεύθυνος Σχολικής Βιβλιοθήκης παρουσιάζει τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να συνεργαστεί με τους εκπαιδευτικούς, εξηγώντας τους το στρατηγικό σχεδιασμό συνεργασίας τους, βάσει του αναλυτικού προγράμματος, αλλά και των προτάσεων που θα υποβάλλουν οι εκπαιδευτικοί.

Έπειτα θα οργανωθεί μία εισαγωγική ξενάγηση και εξοικείωση των εκπαιδευτικών στη Σχολική Βιβλιοθήκη και τη χρήση της. Στη συνέχεια, ο υπεύθυνος Βιβλιοθήκης μαζί με τους εκπαιδευτικούς, θα ορίσουν τον τρόπο συνεργασίας τους, ώστε στο επόμενο στάδιο να εξοικειώσουν από κοινού τους μαθητές στον καινούργιο τρόπο χρήσης και έρευνας Σχολικής Βιβλιοθήκης, έτσι σιγά-σιγά. -θ' αρχίσει η βιβλιοθήκη να μπαίνει στη ζωή των

εκπαιδευτικών και των μαθητών μέσα από την εξοικείωση, την .από κοινού αναζήτηση και την εκπαίδευση στη χρήση της.

Κυρίες και κύριοι, το έργο Σχολικές Βιβλιοθήκες είναι ένα γιγαντιαίο έργο στη σύλληψη, αλλά και στην ανάπτυξη του για τα ελληνικά δεδομένα. Θα ήθελα να μιλάω για πολλές ώρες για αυτό το θέμα, τις προοπτικές, το όραμα, την αξία του, την αναγκαιότητα του. Τα χρονικά όρια όμως μιας Ημερίδας είναι πολύ περιορισμένα και ο χρόνος είναι πολύτιμος για όλους μας. Σαν εκπρόσωπος του Υπουργείου Παιδείας και μέλος του Γραφείου Σχολικών Βιβλιοθηκών όμως, ξέρω, ότι όλοι εμείς που βρισκόμαστε σήμερα εδώ και κάποιοι άλλοι που δεν μπόρεσαν να έρθουν για κάποιους λόγους, όλοι εμείς λοιπόν έχουμε τον ίδιο σκοπό, το ίδιο όραμα και την ίδια πίστη, την ίδια ελπίδα: Μια καλύτερη και σωστότερη παιδεία για να βγάλουμε σωστότερους πολίτες σ' αυτή τη χώρα που ζούμε και πονάμε.

Με κάθε τρόπο πρέπει όλοι μας να βοηθήσουμε τις Σχολικές Βιβλιοθήκες, που θα ελευθερώσουν τους νέους μας από παλιά κόμπλεξ μάθησης, θα τους δυναμώσουν τη σκέψη, θα τους απαλλάξουν από την τυραννία του ενός μόνο βιβλίου και θα τους απελευθερώσει το πνεύμα και την ψυχή. Γιατί πολύ φοβούμαι ότι αν συνεχιστεί αυτή η κατάσταση, πρέπει ν' αλλάξει και το έμβλημα της ελληνικής παιδείας. Τη θέση της γλαύκας να την πάρει ο παπαγάλος. Αυτά τα λίγα. σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΕΛΤΙΚΟΓΛΟΥ: Ευχαριστούμε πολύ την κυρία Γκαβάκου για την τόσο αναλυτική και ενημερωτική έκθεση όσον αφορά τη φιλοσοφία ιδρύσεως των Σχολικών Βιβλιοθηκών, τον τρόπο συστάσεως, οργανώσεως και λειτουργίας αυτών εντός των σχολείων, τη σημασία την οποία θα έχουν όσον αφορά στην ανέλιξη των μαθητών, στον τρόπο αναζητήσεως και την μεθοδολογία ερεύνης. διότι εγώ που εργάζομαι επί πολλά έτη στην Εθνική Βιβλιοθήκη, μη σας φανεί παράξενο, έρχονται άτομα εκπαιδευμένα, δεν εννοώ τους φοιτητές ή σπουδαστές, άνθρωποι με πτυχίο, οι οποίοι μας κάνουν βλακώδεις ερωτήσεις για να αναζητήσουν και να ανεύρουν ένα συγκεκριμένο βιβλίο ή μια συγκεκριμένη πληροφορία Πιστεύω, ότι μ' αυτή την ίδρυση των Σχολικών Βιβλιοθηκών, ο μαθητής να μπορεί να μάθει το δρόμο, τους τρόπους αναζητήσεως και ανευρέσεως ενός βιβλίου τόσο στη βιβλιοθήκη του. όσο και στις λοιπές άλλες βιβλιοθήκες.

Επίσης, μας έδωσε μία έμμεση απάντηση σε κάτι που μας απασχολούσε και το συζητούσαμε μεταξύ μας, ποία θα είναι η σχέση Σχολικών Βιβλιοθηκών και Δημοτικών Βιβλιοθηκών, όπως μας ανέλυσε η κυρία Γκαβάκου. Η Σχολική Βιβλιοθήκη θα δίδει τα εφόδια και θα μαθαίνει τους μαθητές τον τρόπο αναζητήσεως, θα εμποιεί σ' αυτούς την όρεξη προς αναζήτηση και εκπλήρωση των μαθησιακών κενών που πάντοτε υπάρχουν στους μαθητές ή στα σχολεία, και θα συνεργάζονται έτσι με τη Δημοτική Βιβλιοθήκη ή άλλες Βιβλιοθήκες, και θα εκπληρωθεί ακριβώς εδώ ο ρόλος της Βιβλιοθήκης, ο οποίος είναι η συνέχιση της μαθήσεως της Μέσης Εκπαιδεύσεως, είναι το κέντρο όπου ο μαθητής ή ο πολίτης θα συμπληρώσει τα κενά του, είναι το σχολείο του πολίτη, του μαθητή, στην ελεύθερη του ώρα.

Είναι και πρέπει να είναι η Βιβλιοθήκη μία από τις εναλλακτικές προτιμήσεις του μαθητή να περάσει τις ελεύθερες ώρες του. Πιστεύω ότι οι Σχολικές Βιβλιοθήκες θα πετύχουν τον σκοπό τους, εάν πράγματι κατορθώσουν και οδηγήσουν τα παιδιά να προτιμήσουν ως εναλλακτική λύση του ελεύθερου χρόνου τους, τη Βιβλιοθήκη, ακόμα και να την επισκεφτούν, να τη δουν, να δουν τι εστί Βιβλιοθήκη.

Στην Εθνική Βιβλιοθήκη έρχονται πολλά παιδιά, αν και δεν επιτρέπονται, εγώ τους επιτρέπω όταν είναι η βάρδια μου ως προϊσταμένου, να μπουν μέσα. Να δούμε τη Βιβλιοθήκη, μου λένε, μπορούμε να μπούμε; Και τους επιτρέπω και μπαίνουν μέσα και χαζεύουν και βλέπουν. Αυτός είναι ένας τρόπος εξοικείωσης τους Μέχρι στιγμής δεν υπήρχε ενδιαφέρον τόσο πολύ. Εύχομαι με τ'η σύσταση των Σχολικών Βιβλιοθηκών αλλά με τη σωστή κατάρτιση όχι στα λόγια αλλά στην πράξη. Σωστή επιμόρφωση, δεν ξέρω πόσης διάρκειας θα είναι, ποιοι θα τους εκπαιδεύουν, ποιοι θα τους καθοδηγούν. Να είναι σωστοί, να είναι επίκαιροι, ούτως ώστε αυτός ο καθηγητής να κατευθύνει προς τη σωστή κατεύθυνση, με τα σωστά εφόδια, να μην τον στείλει να κολυμπήσει χωρίς σωσίβιο, αλλά με σωσίβιο που θα είναι οι νόρμες της επισκέψεως μιας Βιβλιοθήκης. Να του μάθει τι θα μάθει, τι θα δει στη Βιβλιοθήκη.

Εύχομαι να πετύχει στη χώρα μας η Σχολική Βιβλιοθήκη και πράγματι θα είναι ένα πολύ ευτυχές γεγονός για την πολιτική, κοινωνική και ηθική ανάπτυξη του σύγχρονου νέου. Αυτά τα λίγα. Δεν ξέρω, κυρία Γκαβάκου, αν έχετε τον ελεύθερο χρόνο, γιατί ξέρω ότι πιέζεστε, αν θα θέλατε να σας υποβάλλουν ελάχιστες ερωτήσεις και συγκεκριμένες.

Όποιος θα ερωτά, θα λέει σας παρακαλώ το όνομα του και τη Βιβλιοθήκη και με συγκεκριμένη ερώτηση.

ΚΟΥΤΟΥΛΑΣ: Καλημέρα σας. Λέγομαι Μπάμπης Κουτουλάς, είμαι από τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Παλαιού Φαλήρου και εκπροσωπώ και το Ελληνικό Δίκτυο Δημοτικών Βιβλιοθηκών. Θα ήθελα να παραμένετε και στη συνέχεια, δεν ξέρω αν θα μείνετε, απ' ότι κατάλαβα έχετε μια πίεση χρόνου. Θα βρεθώ έτσι στην ανάγκη να κάνω μία αρκετά σκληρή, αλλά πιστέψτε το ειλικρινά πολύ καλοπροαίρετη κριτική, γι' αυτή όλη τη διαδικασία που κάνει το Υπουργείο. Δυστυχώς, από την έκθεση των πεπραγμένων του Β' Κοινοτικού Πλαισίου που τελείωσε στην ουσία, λίγο ως πολύ μας είπατε ότι υλοποιήσατε το 10% του προγράμματος, έτσι δεν είναι;

ΓΚΑΒΑΚΟΥ: 100%. 500 Βιβλιοθήκες ήταν. Είναι σε πλήρη φάση ανάπτυξης αυτή τη στιγμή. 18 Ιανουαρίου γίνονται τα εγκαίνια των πρώτων πιλοτικών, για την Αθήνα μιλάω, είμαστε σε πλήρη φάση ανάπτυξης αυτή τη στιγμή. Και όχι μόνο αυτό, αλλά επειδή είναι τόσα πολλά που θα μπορούσα να σας πω. Είναι ένα τεράστιο έργο. Είναι ένα έργο 36 δισεκατομμυρίων, το μεγαλύτερο του Υπουργείου Παιδείας. Θα έχουμε και μία συνέχεια και στο Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο. Είμαστε σε φάση ανάπτυξης, δηλαδή παραδίδονται τα βιβλία, τα έπιπλα κλπ. Είμαι υποχρεωμένη να εξηγήω και στους υπόλοιπους, ότι όταν λέμε παράδοση έργου ΕΠΕΑΕΚ. η πραγματική παράδοση, όπως και τα δημόσια έργα κ.λπ γίνονται δύο και τρία χρόνια μετά στα χαρτιά, λογιστικά.

ΚΟΥΤΟΥΛΑΣ: Για να μπούμε στο ζουμί της υπόθεσης. Χαίρομαι πάρα πολύ που έστω και καθυστερημένα το Υπουργείο Παιδείας σκέφτηκε ότι αυτές οι 500 σήμερα, δεν ξέρω αν έχει πρόγραμμα να φτιάξει και στα υπόλοιπα σχολεία, γιατί ευτυχώς τα σχολεία δεν είναι 500 μόνο στην Ελλάδα. Ευτυχώς που κάποια στιγμή σκέφτηκε ότι θα πρέπει να συνεργαστεί με την Τοπική Αυτοδιοίκηση που είναι ο μηχανισμός που μπορεί να είναι πολύ κοντά σ' αυτές τις Σχολικές Βιβλιοθήκες. Έστω και αν λίγο κρυμμένα μας είπατε, ότι σε πρώτη φάση εσείς θα εκπαιδεύετε χρήστες για να έρθουν σ' εμάς. Δυστυχώς η ζωή άλλα δείχνει. Οι χρήστες έρχονται σ' εμάς και ζητούν πληροφορία για το εκπαιδευτικό τους πρόγραμμα, αλλά εν πάση περιπτώσει καλό είναι κι αυτό, είναι μια καλή αρχή.

Επειδή ίσως να μην είστε στην εισήγηση που θα κάνω μετά, θα ήθελα να σας πω δυο πραγματάκια που καλό θα ήταν να μεταφερθούν και στην πολιτική σας ηγεσία, η οποία γνωρίζει μια δραστηριότητα που γίνεται στις Δημοτικές Βιβλιοθήκες, ήταν μάλιστα

και σε μία Ημερίδα του ΕΚΕΒΙ εκπρόσωπος. Για το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, θα υποβληθεί από πλευράς του Ελληνικού Δικτύου Δημοτικών Βιβλιοθηκών, αυτή την εβδομάδα που έρχεται, ένα ολοκληρωμένο σχέδιο, θα το αναπτύξω μετά. να μην κουράσω τώρα εδώ

Αυτό που θέλουμε είναι να το εξετάσει και το Υπουργείο Παιδείας, ας ξεσκονίσει και αυτό το έτοιμο σχέδιο Νόμου που έχει περί Ελληνικού Δικτύου Βιβλιοθηκών, ας αφήσουμε όλοι μας κατά μέρος τα τείχη της αυτοπροστασίας μας, ας τα ρίξουμε λιγάκι κι ας κοιτάξουμε να συνεργαστούμε, διότι τα 37 δισ. του Υπουργείου, τα δεν ξέρω, πόσα άλλα δισ. διάσπαρτα γύρω-γύρω, είναι υπέρ αρκετά να καλύψουν ένα ολοκληρωμένο και συγκεκριμένο πρόγραμμα, εάν γίνεται στα πλαίσια μιας συνεργασίας, αν γίνονται συντονισμένες ενέργειες και όχι ο καθένας να κάνει τα ίδια πράγματα με διπλάσιο, τριπλάσιο και πολλές φορές σε αστρονομικά επίπεδα πολλαπλάσιο κόστος.

Τελειώνοντας έτσι, και θα ήθελα να σας ρωτήσω κάτι: Μετά τον Ιούνιο του 2000 ποια είναι η προοπτική πραγματικής λειτουργίας αυτών των Σχολικών Βιβλιοθηκών που φτιάξατε, ή που φτιάχνετε. Πώς θα λειτουργούν, με τι προσωπικό θα λειτουργούν, γιατί αυτό που τουλάχιστον εμείς γνωρίζουμε και ακούσαμε από χείλη εκπροσώπου του Υπουργείου Παιδείας, πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Παιδείας, είναι ότι θα αναθέτουν με κάποιες δύο, τρεις, πέντε ώρες υπερωρίες σε κάποιους καθηγητές να λειτουργούν αυτές τις Σχολικές Βιβλιοθήκες και αυτό πολύ απέχει απ' αυτά τα πολύ καλά που μας είπατε ότι θέλετε να εκπαιδεύσετε χρήστες. Τώρα πώς θα γίνει αυτό και πώς συμβιβάζετε, ειλικρινά θα ήθελα ν' ακούσω την άποψη σας.

ΓΚΑΒΑΚΟΥ: Πρέπει να σας απαντήσω γιατί είναι πάρα πολύ σημαντικό αυτό, και κρίνει και τη βιωσιμότητα του όλου έργου. Ξέρουμε ότι, το είπα άλλωστε και στην εισήγηση μου, ότι το να φτιάξουμε πολυτελή κέντρα δανεισμού είναι άχρηστα, αν δεν τα στελεχώσουμε με τον κατάλληλο άνθρωπο. Πρέπει όμως, το εξηγώ σε όλες τις διημερίδες κ.λπ. που γίνονται, ως εκπρόσωπος του Υπουργείου, πρέπει να συνειδητοποιήσετε όλοι κάτι. Για να προκηρυχθεί μία οργανική θέση πρέπει πρώτα ν' ανοίξει. Δηλαδή πρώτα πρέπει ν' ανοίξουν οι Βιβλιοθήκες, να λειτουργήσουν: Το άνοιγμα αυτό θα γίνει στη φετεινή σχολική χρονιά. Ανοίγοντας, μπορούσαμε να έχουμε θεσμοθετήσει ήδη οργανικές θέσεις, αφού η τελευταία υπουργική απόφαση, για το τελευταίο σχολείο, υπογράφηκε τον Ιούνιο που μας πέρασε. Επομένως, πρώτα ανοίγουν 500 Σχολικές Βιβλιοθήκες, τη φετεινή σχολική

χρονιά, και. συγχρόνως δουλεύει επιτροπή τις τροπολογίες του νόμου του 1566, δουλεύει μεγάλο επιτελείο εμπειρογνομόνων και ανθρώπων γιατί, το '85 που ψηφίστηκε ο 1566, το άρθρο 43 για τις Σχολικές Βιβλιοθήκες, δεν είχαμε προβλέψει, δεν υπήρχε το ΕΠΕΑΕΚ για τις Σχολικές Βιβλιοθήκες που γίνονται τώρα.

Επομένως αυτή τη στιγμή, θεσμοθετούμε οργανικές θέσεις, κάτι το οποίο είναι εξαιρετικά δύσκολο. Δεν ξέρω κατά πόσο σας δίνω να το καταλάβετε. Να θεσμοθετείς καινούργιες οργανικές θέσεις, είναι με τι καθεστώς θα διοριστεί ο άλλος, ποια θα είναι τα καθήκοντα του. πώς θα ασφαλιστεί, από πώς θα υπάρξει βιωσιμότητα μετά το ΕΠΕΑΕΚ συν την τροπολογία που γίνεται.-για την οποία σας λέω δουλεύουμε νύχτα μέρα. Μη σας φανεί παράξενο αν σας πω ότι φεύγουμε απ' τη δουλειά μας στις **8** και στις **10** η ώρα το βράδυ. Και σας το λέω με το χέρι στην καρδιά, ότι γι' αυτή τη δουλειά που κάνουμε, δεν πληρωνόμαστε. Μήπως σκεφτείτε ότι είμαστε σε επιτροπές που πληρωνόμαστε. Δεν πληρωνόμαστε.

Εγώ προσωπικά εκπαιδευτικός αποσπασμένη είμαι κι έχω πάει από μεράκι εκεί που είμαι. Το σχολείο μου είναι έξω απ' το σπίτι μου ακριβώς. Υπάρχουμε άνθρωποι που δουλεύουμε νύχτα μέρα για να προωθήσουμε όσο μπορούμε καλύτερα την τροπολογία και το Προεδρικό Διάταγμα. Γιατί βάσει του νόμου με Προεδρικό Διάταγμα κηρύσσονται οργανικές θέσεις και γίνεται η πλήρωση τους. Νύχτα μέρα δουλεύουμε γι' αυτή τη δουλειά. Γιατί θα ήταν άχρηστο ν' ανοίγουμε Βιβλιοθήκες και να μη βάζουμε τον κατάλληλο άνθρωπο.

Το ιδεατό, αυτό που θέλουμε, είναι μέσα στη Σχολική Βιβλιοθήκη, κι αυτό δεν θα γίνει αύριο, πιστεύω ότι το καταλαβαίνετε, σας μιλάω με την καρδιά μου αυτή τη στιγμή. Θα είναι ο βιβλιοθηκονόμος συν ο εκπαιδευτικός, γιατί κακά τα ψέματα, ούτε ο βιβλιοθηκονόμος μπορεί να γίνει εκπαιδευτικός, ούτε ο εκπαιδευτικός μπορεί να γίνει βιβλιοθηκονόμος. Όπως ούτε ο χειρουργός μπορεί να γίνει οφθαλμίατρος, ούτε ο οφθαλμίατρος μπορεί να γίνει νεφρολόγος. Ο καθένας μας έχει την ειδικότητα του, εμείς αυτή τη στιγμή για να πετύχουμε αυτό που θέλουμε, θέλουμε ένα βιβλιοθηκονόμο κι έναν εκπαιδευτικό.

Ο προσανατολισμός αυτός είναι, αλλά απ' ότι σας λέω δεν είναι προσανατολισμός. Γίνεται, βρίσκεται στη φάση της θεσμοθέτησης και της ανάπτυξης. Και

το έργο, αλλά και οι νομικές ρυθμίσεις. Εσείς όλοι είστε άνθρωποι που εργάζεστε μέσα σ' ένα χώρο με τον οποίο έχετε προσπέλαση και στα διοικητικά και ξέρετε πάρα πολύ καλά τι σημαίνει να θεσμοθετήσουμε κάτι καινούργιο. Γιατί δεν θεσμοθετούμε για τώρα, θεσμοθετούμε τουλάχιστον για είκοσι χρόνια μετά γιατί μετά από είκοσι χρόνια, δεν ξέρουμε τι αλλαγές θα έχουμε, δεν ξέρουμε τι θα γίνει μετά από πέντε ή δέκα χρόνια αλλά τουλάχιστον έχει μια ευρύτητα αυτό που κάνουμε να καλύπτει τουλάχιστον για μια εικοσαετία, τα δρώμενα έτσι όπως τα ζούμε αυτή τη στιγμή.

ΤΡΙΑΝΤΗ: Ονομάζομαι Τριάντη Αλεξάνδρα, είμαστε εκπρόσωποι των Σχολικών Βιβλιοθηκών, οι πρώτοι άνθρωποι που μπήκαμε σ' αυτές τις θέσεις, χαίρομαι που γνωρίζω καινούργιους συναδέλφους που είναι στις Δημοτικές Βιβλιοθήκες, είμαστε ανοιχτοί και θέλουμε να συνεργαστούμε μαζί σας, έχουμε έναν υπέροχο χώρο, πολύ όμορφο, θα χαρούμε να έρθετε να τον δείτε, όπως κι εμείς θα πρέπει να έρθουμε στις Βιβλιοθήκες σας.

Θα ήθελα να πω ότι η πείρα η δική σας μάλλον είναι πιο σημαντική απ' την εμπειρία μας. Είχαμε πολλά προβλήματα μέχρι αυτό το σημείο, πάρα πολλά, τα οποία δεν χρειάζεται καν να μπούμε σε λεπτομέρειες. Το πιο σημαντικό απ' όλα είναι ότι δεν έχει καθοριστεί και δεν έχει προσδιοριστεί ο ρόλος του βιβλιοθηκονόμου, σε όλες τις Βιβλιοθήκες, πόσο μάλλον στις Σχολικές, που δεν υπήρχε βιβλιοθηκονόμος.

Θα ήθελα πάρα πολύ να γίνει ένα ξεκαθάρισμα ότι δεν πρέπει να γίνει συνεργασία εκπαιδευτικών και βιβλιοθηκονόμων. Γιατί αν ο εκπαιδευτικός μπει στη Βιβλιοθήκη και είναι στη θέση μου, συνεργάζεται πάλι με εκπαιδευτικό, δεν κερδίζει κάτι. Επίσης αυτό που είναι σημαντικό είναι ότι ο νόμος έχει κενά, ο τωρινός. Εμείς παρ' όλα αυτά μέχρι τον Ιούνιο θα εργαστούμε με μεράκι κι έχουμε διάθεση γι' αυτό. παραλάβαμε τα βιβλία αυτά που έχουμε αυτή τη στιγμή στις Βιβλιοθήκες, τα οποία κι αυτά από μεράκι εκπαιδευτικών είναι εκεί.

Και τώρα αρχίζουν κι έρχονται τα βιβλία απ' το πρόγραμμα, τα οποία είναι πάρα πολύ ωραία βιβλία, έχει για όλα τα θέματα, παρ' όλα αυτά δεν ξέρω αν θα προλάβουμε να τα οργανώσουμε έτσι όπως πρέπει. Ο χρόνος μας ήταν για 18 μήνες κι εμείς δουλεύουμε 13 μήνες. Και πολλά πολλά προβλήματα τα οποία μάλλον θα ήταν καλύτερα να τα συζητήσουμε στις Βιβλιοθήκες μας. Παρ' όλα αυτά θέλω να πιστεύω ότι απ' τον Ιούνιο και

μετά. στις 500 Βιβλιοθήκες δεν θα δουλεύουν εκπαιδευτικοί και θέλω να πιστεύω ότι θα καθοριστεί ο ρόλος του βιβλιοθηκονόμου.

ΠΕΛΤΙΚΟΓΛΟΥ: Να σας παρουσιάσω, μήπως έχει κάποια ερώτηση, την Πρόεδρο της Δημοτικής Επιτροπής Παιδείας και Αντιδήμαρχο κυρία Μαριάννα Ζούρου, η οποία ασχολείται και θα ασχοληθεί με τις Σχολικές Βιβλιοθήκες, μήπως έχει κάτι επ' αυτού να μας πει ή να εκφράσει κάποια απορία, ή οτιδήποτε άλλο.

ΖΟΥΡΟΥ: Πρώτ' απ' όλα χαιρετίζω τη σημερινή συνάντηση των Δημοτικών Βιβλιοθηκών και συγχαίρω τους διοργανωτές. Επειδή δεν βρέθηκα απ' την αρχή, να πω δυο λόγια σχετικά μ' αυτό. Πιστεύω, ότι είναι απαραίτητη η συνεργασία ανάμεσα στις Δημοτικές Βιβλιοθήκες γιατί μ' αυτόν τον τρόπο, μπορούμε με συντονισμένες ενέργειες να βοηθήσουμε στην ανανέωση και στον εκσυγχρονισμό των Δημοτικών Βιβλιοθηκών, ώστε να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες εκπαιδευτικές απαιτήσεις. Σε ό,τι έχει σχέση με τις Σχολικές Βιβλιοθήκες συγχαίρω την κυρία Γκαβάκου για την τοποθέτηση της, για την εμπειρισταωμένη ανάλυση που μας έκανε για το πρόγραμμα αυτό των Σχολικών Βιβλιοθηκών.

Πραγματικά εγώ νιώθω κατάπληξη, διότι δεν πίστευα ότι έχει οργανωθεί τόσο πολύ αυτό το πρόγραμμα και με αυτούς τους στόχους. Εγώ βεβαίως είχα πειστεί, υπήρχε πραγματικά μία αμφιβολία, αν θα βοηθούσε αυτό το πρόγραμμα τις Δημοτικές Βιβλιοθήκες, εγώ πείστηκα ότι θα κατευθύνει το μαθητή, να του δώσει τη γνώση και να τον κατευθύνει στη συνέχεια στις Δημοτικές Βιβλιοθήκες, κάτι που είναι πάρα πολύ σπουδαίο και θα εκπαιδεύσει το μαθητή πώς θα αποκτήσει τις γνώσεις. Εμείς είμαστε ανοιχτοί σαν Δήμος Ηρακλείου στο να συνεργαστούμε, στο να γίνει αυτό το πρόγραμμα όσο γίνεται πιο οργανωμένο και πιο πλούσιο, στόχος νομίζω όλων μας είναι να βοηθήσουμε και τους μαθητές και το υπόλοιπο αναγνωστικό κοινό να προσεγγίσει το βιβλίο, να φύγει απ' αυτή την απομόνωση που είναι κλεισμένος ο μαθητής του σχολείου, να ανοιχτεί προς το βιβλίο και προς την πηγή του βιβλίου, που θα είναι στη συνέχεια πιστεύω η Σχολική Βιβλιοθήκη.

ΚΑΡΑΣΑΡΙΔΟΥ: Ονομάζομαι Καρασαρίδου Δέσποινα και είμαι από τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Δραπετσώνας. Παλιότερα εργαζόμουν σ' ένα ιδιωτικό σχολείο, στα Εκπαιδευτήρια Ζηρίδη, κι έχω μία πείρα πάνω στη Σχολική Βιβλιοθήκη. Βέβαια δεν ήμουν από την αρχή της συζήτησης οπότε δεν ξέρω αν κάποια τα οποία θα ρωτήσω έχουν ήδη

λυθεί ή έχουν απαντηθεί. Θα ήθελα να ρωτήσω για τις Σχολικές Βιβλιοθήκες, ποιο μοντέλο ακολουθήθηκε. Συνήθως όταν θέλουμε να φτιάξουμε κάτι, εκμεταλλευόμαστε την πείρα κάποιων άλλων κρατών, κι αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό. Ιδιαίτερα στον τομέα των Σχολικών Βιβλιοθηκών...

(ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΣΕΤΑΣ)

ΚΑΡΑΣΑΡΙΔΟΥ: ...πώς έγινε η επιλογή βιβλίων, ποιες Σχολικές Βιβλιοθήκες θα γίνουν σ' όλη την επικράτεια, με ποια κριτήρια, δεν ρωτηθήκαμε εμείς, οι Δημοτικές Βιβλιοθήκες, πού νομίζουμε ότι ήταν ανάγκη, σε ποια περιοχή και σε ποια πόλη μπορούσε να γίνει, γενικά τα κριτήρια και της επιλογής. Αν ρωτήθηκαν οι μαθητές, δηλαδή είναι τόσο εύκολο να φτιάξουμε μια Σχολική Βιβλιοθήκη, όπως και μια Δημοτική, υπάρχουν κάποια κριτήρια, υπάρχουν κάποια μοντέλα και στα θέματα της νομοθεσίας.

Δηλαδή δεν μπορούμε να κάνουμε μια Βιβλιοθήκη χωρίς να πάρουμε και το ανάλογο προσωπικό ή να το προσλάβουμε και επειδή αργότερα ίσως και να φθίνουν και οι Σχολικές Βιβλιοθήκες μετά από 15, 20, 30 χρόνια ίσως όταν τελειώσει το χρήμα το οποίο έρχεται από την Ε.Ε. μπορεί να τις αναλάβουν οι Δημοτικές Βιβλιοθήκες, οπότε πρέπει να τη δούμε ίσως μιας και θα γίνει και δεν μπορούμε τώρα να ανατρέψουμε πολλά πράγματα, σαν ένα παράρτημα μιας Δημοτικής Βιβλιοθήκης;

Αυτά εγώ ήθελα να πω σε γενικές γραμμές, βέβαια έχω και άλλα πάρα πολλά, πιστεύω ότι είναι ανάγκη να γίνουν οι Σχολικές Βιβλιοθήκες, βέβαια όμως να μην ξεχνάμε ότι είναι ακόμα περισσότερη ανάγκη να γίνουν και τα σχολεία μας και η παιδεία μας Δεν μπορούμε να έχουμε μια οργανωμένη Σχολική Βιβλιοθήκη και να μην έχουμε το κατάλληλο εκπαιδευτικό βιβλίο, όλα είναι αλληλένδετα. Ή να έχουμε ένα εκπαιδευτικό βιβλίο. Και κάτι άλλο: Και οι εκπαιδευτικοί πρέπει να επιμορφωθούν για τις Βιβλιοθήκες. Εγώ στα Εκπαιδευτήρια Ζηρίδη που δούλευα, για τρία χρόνια περίπου, όταν ο εκπαιδευτικός ερχόταν στη Βιβλιοθήκη, επί πληρωμή, όσο κι αν σας φαίνεται... δεν το λέω κακοπροαίρετα αυτό. Όταν σταμάτησε να παίρνει τα χρήματα για να έρθει στη Βιβλιοθήκη, δεν ερχόταν. Δηλαδή υπήρχαν οικονομικά κίνητρα στο να έρθει.

ΓΚΑΒΑΚΟΥ: Με τις ερωτήσεις σας θίξατε όλο το πλέγμα του έργου, πάρα πολλά απ' αυτά τα έχω πει ήδη στην εισήγηση μου.

ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Είμαι κι εγώ βιβλιοθηκάριος από τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Καλλιθέας. Χαίρομαι πραγματικά για την παρουσίαση που κάνετε, όλοι έχουμε έναν κοινό στόχο, το βιβλίο και την πληροφόρηση. Ακούστηκε ότι οι Σχολικές Βιβλιοθήκες θα εξυπηρετούν και την τοπική κοινωνία. Σίγουρα όλοι μας έχουμε τους προβληματισμούς, όσον αφορά τη δυνατότητα και τη σκοπιμότητα γιατί μη γελιόμαστε, υπάρχουν εκπαιδευτικοί οι οποίοι έχουν αποδεσμευθεί από την εκπαιδευτική τους πράξη αυτή τη στιγμή και δεν υπάρχει ούτε καν ο ανάλογος χώρος μέσα στο σχολικό συγκρότημα που έχει επιλεγεί για να στεγαστεί η Βιβλιοθήκη. Με ποια φιλοδοξία το Υπουργείο βλέπει να εξυπηρετεί η Σχολική Βιβλιοθήκη και την τοπική κοινωνία και πώς βλέπει τη συνεργασία της Σχολικής Βιβλιοθήκης μέσα στο χώρο του Δήμου, απ' τη στιγμή που ακριβώς όλα αυτά που αναπτύξατε προηγουμένως, καλώς ή κακώς, και με μεράκι θα έλεγα των βιβλιοθηκάριων που εργάζονται στις Δημοτικές Βιβλιοθήκες έχουν πραγματικά συντελέσει στο να βοηθούν την εκπαιδευτική κοινότητα, γιατί το 70% τουλάχιστον από έρευνα στη δική μας Βιβλιοθήκη, αλλά και από άλλες Βιβλιοθήκες, οι χρήστες μιας Λαϊκής Βιβλιοθήκης είναι μαθητές, οι οποίοι έρχονται και όχι μόνο κάνουν κάποιες εργασίες, αλλά τους βοηθάμε συνολικά επάνω στο αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου τους

Πώς το Υπουργείο δεν έχει προβληματιστεί γι αυτό. από τη στιγμή που καλώς ή κακώς οι Λαϊκές Βιβλιοθήκες παίζουν και το ρόλο της Σχολικής Βιβλιοθήκης, θα έπρεπε να υπάρχει μία συνεργασία στο θέμα γιατί υπάρχει ήδη έτοιμη υποδομή, στους Δήμους μέσω των Λαϊκών Βιβλιοθηκών, που θα μπορούσε πραγματικά να βοηθήσει. Όλοι μας στόχο έχουμε να βοηθήσουμε για το κοινό σκοπό για τον οποίο θα μπορούσαμε να συνεργαστούμε. Επομένως ότι είναι μια παράλειψη του Υπουργείου, να μην λάβει υπόψη του μία πραγματικότητα, η οποία δεν υπάρχει.

ΓΚΑΒΑΚΟΥ: Όσον αφορά τη σχέση των Δημοτικών, Δημοσίων Βιβλιοθηκών και του Υπουργείου Παιδείας, να είστε σίγουροι ότι το λάβαμε πάρα πολύ καλά υπόψη μας, τη σχέση που πρέπει να έχουμε. Η συνεργασία που έχουμε με το Γραφείο που εκπροσωπεί όλους εσάς, του Υπουργείου Παιδείας, είναι καθημερινή. Το πρώτο βήμα που κάναμε είναι το εξής: οι 500 Σχολικές Βιβλιοθήκες, είναι ελάχιστες μπροστά στα σχολεία της Δευτεροβάθμιας, τα οποία είναι περίπου 3.500 σε όλο τον ελλαδικό χώρο. Από κει και μετά, εμείς είπαμε το εξής: Θα προσπαθήσουμε να στηρίξουμε και άλλες γιατί κάθε κουβέντα που λέμε δεν είναι μόνο για τα μεγάλα αστικά κέντρα, πρέπει στο μυαλό μας να

έρχεται και το τελευταίο χωριουδάκι, που έχουν δικαίωμα μάθησης κι εκείνα τα παιδιά κι εκείνοι οι άνθρωποι που ζουν ανά την Ελλάδα

Είπαμε λοιπόν το εξής: θα προσπαθήσουμε να κάνουμε ένα δίκτυο κινητών βιβλιοθηκών. Πώς θα δουλεύουν αυτές οι κινητές βιβλιοθήκες; Θα πάρουν τη συλλογή οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες, θα βγει ένα ειδικό δρομολόγιο της κινητής βιβλιοθήκης στα σχολεία, σε απομακρυσμένες περιοχές σας μιλάω, και η συλλογή που έχει είτε η Δημοτική, είτε η Δημόσια Βιβλιοθήκη συν η συλλογή της Σχολικής, θα μπορέσει να είναι στη διάθεση και των παιδιών κι εδώ υπεισέρχεται ο παράγοντας, και όχι μόνο των παιδιών, γιατί μπορεί και κάποιος άλλος να θέλει να διαβάσει, πρέπει να έχει δικαίωμα όχι απλώς να διαβάσει, να μπει και μέσα στα καινούργια τα βιβλία, τα αυτοκίνητα που γίνονται είναι κι αυτά με ηλεκτρονικούς υπολογιστές, είναι δικτυωμένα, να. μπορεί να μπει είτε ο νέος είτε ο λίγο πιο μεγάλος, ο άνθρωπος που βρίσκεται εκτός των μεγάλων αστικών κέντρων και να έχει πρόσβαση στην πληροφόρηση και στη γνώση.

ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Η ενημέρωση που γίνεται έχει να κάνει και με τους εκπαιδευτικούς που έχουν αποδεσμευτεί και έχουν διοριστεί στις Σχολικές Βιβλιοθήκες στην Αθήνα. Δηλαδή αν αυτή τη στιγμή ξεκινήσει σε οποιονδήποτε Δήμο να δημιουργηθεί η Σχολική Βιβλιοθήκη να εξυπηρετήσει και την τοπική κοινωνία με ποια μέσα θα το επιτελέσει;

ΓΚΑΒΑΚΟΥ: Να σας πω όμως κάτι. Η Σχολική Βιβλιοθήκη θα λειτουργεί τις ώρες που λειτουργεί το σχολείο συν μία ώρα επιπλέον. Αυτό μέχρι τώρα, γιατί δεν έχουμε τη δυνατότητα να την κρατήσουμε παραπάνω. Η Σχολική Βιβλιοθήκη δεν είναι σαν τις δικές σας Βιβλιοθήκες. Την ουσιαστική ευθύνη λειτουργίας, συντήρησης κ.λπ. την φέρει ο διευθυντής του σχολείου, γι αυτό και τα κριτήρια που είπε η κυρία Καρασαρίδου, εδώ έχει γίνει ολόκληρη μελέτη. Το τεύχος της μελέτης αυτής είναι τεράστιο. Διότι έπρεπε να βρούμε τον κατάλληλο χώρο στο σχολείο. Όσοι ασχολούνται με χώρους σχολείων, πρώτον, ξέρουν ότι δεν έχουμε σχολεία, δεύτερον, ξέρουν ότι δεν έχουμε διαθέσιμες τάξεις.

Τα παιδιά μας κάνουν μάθημα, ας μου επιτραπεί η έκφραση, σε κοτέτσια. σε ενοικιασμένους χώρους, σε υπόγεια, σε παραπήγματα. Σκεφτείτε τι δυσκολία αντιμετωπίσαμε να βρούμε χώρους πάνω από 50 τ.μ. γιατί ετέθησαν ορισμένα κριτήρια, το ελαχιστότατο όριο ήταν 50 τ., για να δημιουργηθεί βιβλιοθήκη. Αλλά 50 τ.μ. σε ισόγειο,

με δύο εισόδους, άντε και μία να είχε, αρκεί να είχε έξοδο και προς τον αύλειο χώρο, σε περίπτωση σεισμού, πυρκαγιάς κ.λπ., έπρεπε όλα αυτά βάσει των διεθνών δεδομένων και στάνταρς να δημιουργήσουμε. Να έχουν ράμπες για άτομα με ειδικές ανάγκες, να έχουν τουαλέτα ξεχωριστή και αυτός ο χώρος πια της Σχολικής Βιβλιοθήκης να μπορεί να λειτουργεί και για κάποιους ανθρώπους που θέλουν να πάνε να μελετήσουν, αφού γίνουν πρώτα μέλη της Σχολικής Βιβλιοθήκης, εκτός από τους μαθητές.

Τώρα το πρόβλημα των ωρών λειτουργίας. Εμείς θα θέλαμε η Σχολική Βιβλιοθήκη να λειτουργεί συνέχεια, ποιος θα τη λειτουργήσει: Μη σκεφτόσαστε Βιβλιοθήκες Αθηνών, εμείς είμαστε αναγκασμένοι να σκεφτούμε και να θεσμοθετήσουμε για μια Ελλάδα ολόκληρη. Έκανα μία επίσκεψη στη Μακεδονία και στη Θράκη και πήγα να δω τι γίνεται. Κι όταν με πήγαν τα παιδιά ειδικά της πιλοτικής στον Έβρο και μου δείξαν για τι σχολεία μιλάμε, ωραιότατα μεν σχολεία αλλά απομονωμένα. Είχε συναγερμό, και τους λέω «παιδιά άμα χτυπήσει ο συναγερμός ποιος θα τον ακούσει;» Κανείς. Απομονωμένα εντελώς. Εμείς που ζούμε εδώ και άμα δεν έχει μεγαλώσει κάποιος σε επαρχία να ξέρει τα δεδομένα της επαρχίας, δεν μπορεί να διανοηθεί για τι πράγμα μιλάμε.

Ή αυτό που λέμε ότι θα πηγαίνει και κόσμος που δεν θα είναι μαθητές, στα Ρίζια, πάνω στον Έβρο, σε προκεχωρημένα φυλάκια που έχουμε φτιάξει, στα Δίκαια, πήραν τηλέφωνο οι διοικητές των μονάδων των στρατιωτικών στο υπουργείο και είπαν: «Σας ευχαριστούμε γι' αυτό που κάνατε». Γιατί έχουμε εδώ ανθρώπους που υπηρετούν τη θητεία τους, θέλουν να έχουν μία προσπέλαση, να πάρουν ένα βιβλίο να διαβάσουν, και δεν υπήρχε τίποτα. Και μας έχουν κάνει πρόταση να πληρώσουν από έξοδα των στρατιωτικών μονάδων, βιβλιοθηκονόμο, και να λειτουργεί και απόγευμα και να βάλουμε λέει. και στρατιώτες να φυλάνε επέξω σκοπιά, για τη φύλαξη των κτιρίων.

Άλλο πρόβλημα αυτό, να λειτουργήσουμε τις Βιβλιοθήκες και απόγευμα. Ποιος θα φυλάει; Βάλτε τον εαυτό σας στη θέση αυτή. Να είναι ένα έρημο συγκρότημα, δεν μιλάμε για ένα σχολείο, συνήθως είναι συγκροτήματα, και να είσαι μόνος, να έχεις ανοιχτό μόνος αυτό το συγκρότημα; Αποκλείεται! Δηλαδή ακόμα και τη μία είσοδο να έχεις, εγώ σας λέω ότι πάνε 2-3 κακοποιό στοιχεία, τι θα κάνετε; Είναι ελάχιστες οι περιπτώσεις που ο συναγερμός είναι συνδεδεμένος με την αστυνομία και είναι σε μεγάλα αστικά κέντρα, σε κάποιες σχολικές μονάδες που έχουν και χρήματα, δωρεές κ.λπ. Δεν είναι τόσο εύκολο να λειτουργήσει η Σχολική Βιβλιοθήκη έτσι όπως θα θέλαμε, ή έτσι όπως το ονειρεύεστε

εσείς, όπως είναι η Δημόσια, η Δημοτική κ.λπ. έχουμε άλλες ιδιαιτερότητες, γι αυτό περιορίζουμε τις φιλοδοξίες μας και λέμε: την ώρα που λειτουργεί το σχολείο, να μαζέψουμε τα παιδιά, να τα μάθουμε πώς θα την χρησιμοποιούν, τι θα κάνουν και από κει και μετά. θες περισσότερο:

Έχουμε και τέτοια παραδείγματα Μέχρι τώρα τα παιδιά δεν ήξεραν εάν στη γειτονιά τους λειτουργεί κάποιο είδος βιβλιοθήκης. Πώς να ξέρουν; Τους είπαμε εμείς; Τους πήγαμε ποτέ; Αυτό πάμε να κάνουμε τώρα. Εσείς μιλάτε ως εκπρόσωπος του δικού σας Δήμου και κάποιων άλλων Βιβλιοθηκών που συνεργάζεστε. Εμείς είμαστε αναγκασμένοι αυτές τις έρευνες κι αυτά τα στοιχεία να τα κάνουμε σε όλη την Ελλάδα. Και καταλαβαίνετε ότι αυτό που αποκομίσαμε απ' όλη την Ελλάδα, μας έχει κάνει και τρέχουμε και δεν φτάνουμε.

ΔΕΛΗΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΥ: Είμαι από τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Υμηττού, θα ήθελα απλώς να ρωτήσω αν έχετε σκεφτεί το μάθημα χρήσης της Βιβλιοθήκης να υπάρχει μέσα στο πρόγραμμα του σχολείου, σαν μάθημα, αλλά και την εκπαίδευση στη χρήση των Βιβλιοθηκών των ίδιων των εκπαιδευτικών, μέσα από τα προγράμματα των σπουδών τους.

ΓΚΑΒΑΚΟΥ: Προσπαθούμε να το εντάξουμε μέσα στα ΠΕΚ σε πρώτη φάση. μέσα στα σεμινάρια αυτά της επιμόρφωσης, και όσον αφορά πλέον να μπει στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση, αυτό μιλάμε, θα σας το πω έξω απ' τα δόντια, είναι ουτοπία. Ας μπορέσουμε να το εφαρμόσουμε στα ΠΕΚ, είναι τόσες πολλές οι πανεπιστημιακές απαιτήσεις, είδατε τώρα ότι μιλάμε και για 5^ο χρόνο όπου χρειάζεται ειδική ειξειδίκευση στα παιδαγωγικά, οι καθηγητές κ λ π . να μην μπορούμε πια σε άλλα χωράφια, εμείς κάνουμε ότι μπορούμε και ότι είναι εφικτό προς το παρόν.

ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Αυτό που θέλω να σας ρωτήσω είναι πώς έγινε η επιλογή των σχολείων που θα λειτουργήσουν οι 50 πιλοτικές Βιβλιοθήκες, καθώς επίσης και οι οι μετέπειτα 450. Στο Δήμο Καλλιθέας που είναι η Βιβλιοθήκη μου. υπάρχουν σχολεία με υποτυπώδεις Σχολικές Βιβλιοθήκες, καθηγητές οι οποίοι ενδιαφέρονται πάρα πολύ γι αυτό το αντικείμενο, οι οποίοι δεν ήταν γνώστες της όλης κίνησης του Υπουργείου.

ΚΟΥΦΟΠΟΥΛΟΥ: Αυτή τη στιγμή εγώ βρίσκομαι με μία πρόταση μέσα στο Διοικητικό Συμβούλιο αφού δεν έγινε από το Υπουργείο, βοηθήστε εσείς να κάνουμε εδώ Σχολική

Βιβλιοθήκη, οπότε καταλαβαίνετε τη δική μου αγωνία πάνω σ' αυτό και ίσως μπορείτε να με βοηθήσετε αν έρθω στο Υπουργείο.

Είναι πολύ σημαντικό, γιατί μία μεγάλη περιοχή με πολλά σχολεία, με πολλά παιδιά, ενώ είδα, θα σας πω πώς μου έρχεται αυτή η ερώτηση. Κλήθηκα να συμμετέχω σε μία επιτροπή επιλογής εκπαιδευτικών, από τη Δευτεροβάθμια επιτροπή της Αγ. Παρασκευής. Βρέθηκα μπροστά σε μπόλικους φακέλους εκπαιδευτικών, οι οποίοι ήθελαν κατ' αποκλειστικότητα να λειτουργήσουν Σχολικές Βιβλιοθήκες. Είδα λοιπόν όλη την κατάσταση των Σχολικών Βιβλιοθηκών που θα λειτουργήσουν, ή θα λειτουργήσουν με μερική απασχόληση σε όλη την Ελλάδα. Περιοχές όπου πολλά σχολεία, το ένα μετά το άλλο, ας πούμε στη Νέα Ιωνία, τέσσερα σχολεία, και λέω γιατί να μην επιλεγεί μία Σχολική Βιβλιοθήκη σε κάθε περιοχή του νομού Αττικής και να είναι μαζεμένες τέσσερις ή τρεις σε κάθε Δήμο.

Και δεύτερον, να σας πω, ότι όταν πριν από τρία ή τέσσερα χρόνια κληθήκαμε να απαντήσουμε σε μαθητές, βομβαρδιστήκαμε από ερωτήσεις μαθητών στο μάθημα της Τεχνολογίας, όπου ξαφνικά άνοιξαν οι πόρτες και μπαίνουν ομάδες παιδιών μέσα στις Βιβλιοθήκες μας, θελήσαμε να έρθουμε σ' επαφή με τους καθηγητές και να τους πούμε τι μάθημα είναι αυτό; Δώστε μας μία βιβλιογραφία, να ξεχουούμε να σας παρέχουμε την πληροφόρηση. Σας πληροφορώ ότι κανείς μα κανείς δεν ήξερε τι να μας πει.

ΓΚΑΒΑΚΟΥ: Έχετε δίκιο σ' αυτό, γι' αυτό δεν έπρεπε ν' απευθυνθείτε σ' αυτούς. Πολλές φορές όταν έχετε τέτοιου είδους προβλήματα που έχουν σχέση με το σχολείο, θα απευθύνεστε στη Διεύθυνση Σπουδών Β/βάθμιας Εκπαίδευσης, είναι στην Ερμού 15. Όλες οι ειδικότητες μαθημάτων ανά γραφείο, είμαστε σε τρεις ορόφους. Η επιλογή των σχολείων έγινε με ερωτηματολόγια που εστάλησαν το Δεκέμβριο του 96 σε όλα τα σχολεία της χώρας, της Β/βάθμιας, Γυμνάσια και Λύκεια. Εκεί ήταν ένα δισέλιδο ερωτηματολόγιο, που καλούσε τους διευθυντές να περιγράψουν την κατάσταση του σχολείου τους, του μαθητικού τους δυναμικού, των καθηγητών, το ιδιοκτησιακό καθεστώς της σχολικής μονάδας; και διάφορα άλλα τεχνικά στοιχεία.

Την αποδελτίωση την έκανα εγώ και μία άλλη κοπέλα που είμαστε στο γραφείο. Ήταν περίπου 2.900 ερωτηματολόγια, τόσα απάντησαν, από τα 3.500 σχολεία, τόσα απάντησαν, ενώ ήταν υποχρεωτικό. Εάν θα βλέπατε τι γράφουν μέσα, πρώτον έχουμε

διάφορες κατηγορίες ανθρώπων και διευθυντών, κάποιοι απ' αυτούς τα διεκπεραίωσαν ως απλά έγγραφα, έκαναν μια απλή διεκπεραίωση, έχουμε χώρο, δεν έχουμε, δεν ενδιαφερόμαστε, ενώ ήταν τέσσερις σελίδες.

Εν πάση περιπτώσει τα κριτήρια ήταν τα εξής: πρώτα απ' όλα να είναι ιδιόκτητο το σχολείο, δεύτερο να έχει αίθουσα διαθέσιμη στο ισόγειο πάνω από 50 τ. μ. και τρίτο να εξυπηρετεί συστεγαζόμενες μονάδες και την γύρω περιοχή. Μετά από κει είναι κλιμακούμενα τα κριτήρια που έχουμε βάλει. Πάντως τα κυριότερα κριτήρια ήταν αυτό: το ιδιοκτησιακό καθεστώς της σχολικής μονάδας και τα τετραγωνικά που υπήρχαν. Το είπα προηγουμένως, το λέω και τώρα, τρομάξαμε να βρούμε χώρους, δεν υπάρχουν χώροι. 50 τετραγωνικά είναι μια μεγάλη σχολική τάξη, δεν υπάρχουν αίθουσες.

Σε πολλές περιοχές αναγκαστήκαμε και κάναμε και παρεμβάσεις, ενώ υπήρχαν και σχολικές μονάδες όπου και οι διευθυντές και οι γονείς και οι σύλλογοι έλεγαν να δώσουμε λεφτά εάν υπάρχει υπόλοιπο. Και δεν την κάναμε εμείς αυτή την επιλογή. Την επιλογή την έκαναν μηχανικοί του ΟΣΚ που περιόδευσαν σε όλη την Ελλάδα, αποτύπωσαν σε πρώτη φάση, έγινε η προεπιλογή, ήρθαν οι εκθέσεις μετά, γιατί μας έκαναν τεχνικές εκθέσεις, βάσει των εκθέσεων αυτών έγινε η τελική επιλογή η δική μας και μετά ξαναπέρασαν πάλι συνεργεία και από τον ΟΣΚ και από άλλες τεχνικές υπηρεσίες ανά νομό πια. πιστοποίησαν ότι όντως είναι κατάλληλες αυτές οι αίθουσες, γιατί από κει πάντα "ξεκινούσαμε, δεσμεύτηκαν και έτσι έγινε η τελική επιλογή των σχολείων. Σας ευχαριστώ πολύ αλλά εγώ πρέπει να φύγω.

ΠΕΛΤΙΚΟΓΛΟΥ: Να ευχαριστήσουμε ολοθύμως την κυρία Γκαβάκου για την καλοσύνη και την ευγένεια που είχε να έρθει και να μας ενημερώσει για τις Σχολικές Βιβλιοθήκες. Ελπίζω πολλά ερωτήματα τα οποία είχαμε αυτοθέσει να έχουν απαντηθεί και σε μία προσεχή ευκαιρία, πιστεύω να μας κάνει την τιμή και πάλι να έρθει να μας ενημερώσει για τις από δω και πέρα εξελίξεις πάνω στο θέμα αυτό. Της ευχόμεθα να έχει καλή επιτυχία και καλή έκβαση το πρόγραμμα αυτό των Σχολικών Βιβλιοθηκών και επ' ευκαιρία των εορτών να της ευχηθούμε Καλά Χριστούγεννα, Χρόνια Πολλά, Καλή Χρονιά και υγεία.

ΓΚΑΒΑΚΟΥ: Σας ευχαριστώ πάρα πολύ για όλα και που μας δώσατε την ευκαιρία να έχουμε αυτή τη συνεργασία και την αλληλοενημέρωση. Ειλικρινά σας λέω ότι είμασταν, είμαστε στη διάθεση σας, για οτιδήποτε θέλετε και οτιδήποτε προκύψει κι εσείς έχετε πολύ

δύσκολο έργο και το σίγουρο, είναι ότι όλοι δουλεύουμε για τον ίδιο σκοπό, για το ίδιο πράγμα. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ. να είστε καλά, καλές γιορτές.